

Aktuální změny v legislativě hnojiv

V loňském a letošním roce bylo navrženo několik změn v české i evropské legislativě hnojiv. S platností od 1. května 2017 nabude účinnosti novela zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd (zákon o hnojivech). Přibližně v polovině tohoto roku mají být novelizovány také vyhlášky č. 377/2013 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, a č. 474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva. V dubnu 2016 byl pak představen návrh nového evropského nařízení o hnojivých výrobcích – navržené datum platnosti nařízení je k 1. lednu 2018.

Kromě již schváleného zákona o hnojivech se prozatím jedná o návrhy, nelze tedy jednoznačně říci, zda všechny návrhy projdou v nezměněné podobě. Pokud by však prošly, jaké novinky by přinesly do praxe?

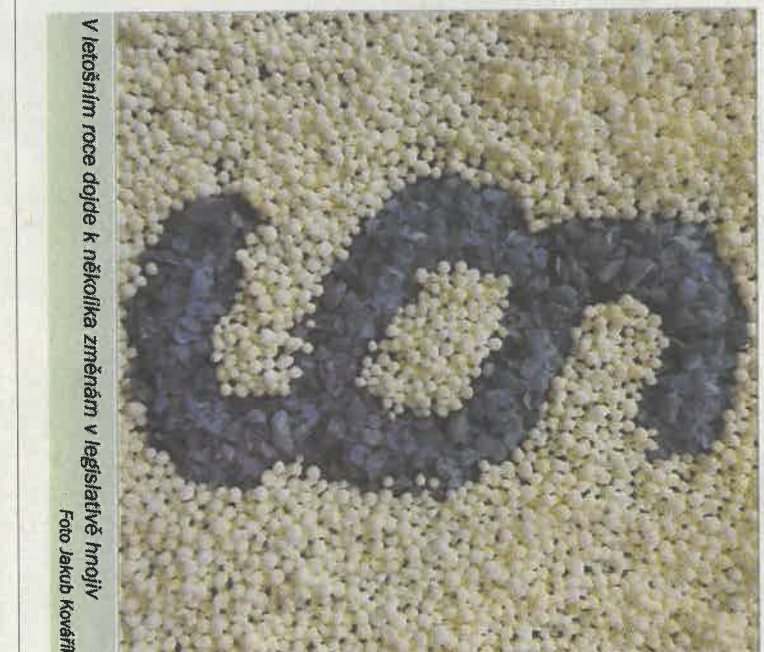
Novela zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech

Významnou změnou je nutnost ohlášení vzájemně uznaných výrobků před jejich uvedením na trh. Jedná se o neharmonizované výrobky, které jsou zákonným způsobem uváděny do oběhu v jedné nebo více členských zemi Evropské unie a musí být akceptovány i v dalších zemích EU (princip volného pohybu zboží). Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) odhaduje, že v současné době (kdy ohlášení vzájemně uznaného výrobku není povinné) je předem informován

ze strany podnikatelských subjektů přibližně o 90 % případů výrobků uváděných do oběhu v ČR v režimu vzájemného uznávání.

Ve zbývajících případech nastávají komplikace při zachytu takových výrobků v rámci kontrolní činnosti. Hnojiva nejsou nikde evidována, a proto s nimi musí být nakládáno jako s hnojivy nelegálně uváděnými na trh. Dodatečně shromažďování podkladů, které mají prokázat jeho schválení v některém ze členských států EU, bývá zbytně komplikující, čím faktorem bránícím obchodu. Kromě toho nastává typická situace, kdy dovezce dopředu neznáhlší dovoz neharmonizovaného hnojiva, ÚKZÚZ ho v distributoru síti zachytí a zjistí, že má zcela nedostatečné označení.

To je důvodem pro zahájení správního řízení (s následným uložením pokuty), s čím se poji nutnost vyčištění nových obalů.

V letošním roce dojde k několika změnám v legislativě hnojiv
Foto: Janek Kovářik

Pokud dovezce například už investoval nemalou částku do tisku původních obalů (neopovídajících požadavkům na označování), tento dodatečný náklad může značně přexyšit i výši pokuty. Navrhovaná změna tedy mimo jiné zajišťuje, že při situaci, kdy dovezce dopředu ohlásí záměr dovézt určitý výrobek (hnojivo nebo pomocnou látku), bude s ním dopředu konzultováno požadované znění textu etikety, čímž odpadá riziko dodatečných nákladů.

Zde je třeba uvést na pravou míru poněkud nejednoznačnou informaci, která se v souvislosti s novelou zákona o hnojivech objevila v některých periodikách na začátku letošního roku. Větu: „Hnojiva, která jsou registrovaná v rámci EU, se budou muset před běžné registrovat i před uvedením na český trh v systémech ČR“ si někteří výrobci a dodavatelé hnojiv mylně spojili s povinností regis-

trace hnojiv ES, která jsou uváděna na trh podle evropského nařízení o hnojivech č. 2003/2003. Zde se však nic nemění, tato hnojiva ani nadále nemusí být registrována či ohlašována. Zmíněná věta se vztahovala právě na povinné ohlášení vzájemně uznaných výrobků (jak je uvedeno výše).

Zákon dále rozšiřuje sledované parametry hnojiva o omezení z hlediska mikrobiologické kontaminace. Toto omezení se bude vztahovat na případy, kdy jsou při výrobě organických hnojiv (především komposty, digestáty) jako jedna ze surovin použity kaly z čištění odpadních vod.

Novela také reaguje na stanovisko Evropské komise k přípravkům založeným především na obsahu nitrofenolů – ty byly dosud registrovány podle zákona o hnojivech jako pomocné rostlinné přípravky.

(Pokračování na str. 33)

Kdo letos vyhraje ...

(Dokončení ze str. 31)

Z vysoké výnosové variability mezi odrůdami a lokalitami je patrný i různý stupeň tolerance

Avatar), a předčil tak svým nosením i jeden nový materiál s geneticky podmíněnou rezistencí vůči TuYV.

Rychlý počáteční vývoj a pravděpodobně i odrůdová odlišnost v barvě porostu stojí za nižším výskytem a poškozením hybridu Aora mšicemi (podzim 2016)
Foto: archiv firmy

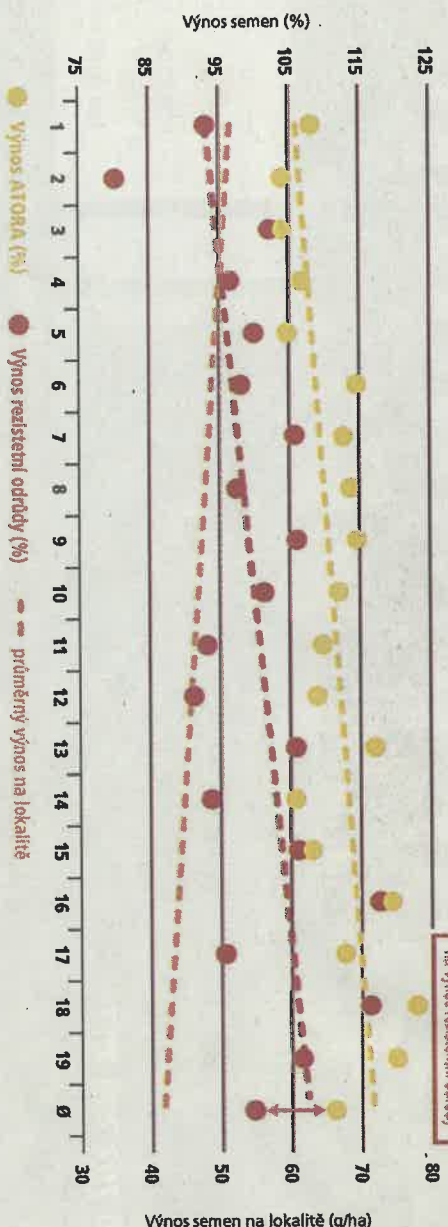
jednotlivých odrůd k infekci. Nový hybrid Aora vykazuje vynikající výnosy s nejnižší variabilitou dokonce i při velmi vysokých intenzitách infekce TuYV. V průměru pokusu hybrid Aora zvítězil se 112 % výnosu oleje (100 % = průměr kontroli: Rafiness, Mercedes,

Na základě těchto výsledků je hybrid Aora klasifikován jako vysoce tolerantní vůči TuYV.

Zkoušenosti z praxe s hybridem Aora v podzimu 2016

Rychlý počáteční vývoj a pravděpodobně i odrůdová odlišnost v barvě porostu stojí za nižším

Nové poznatky o infekci TuYV, pokusy Německo 2015/2016

Zdroj: Norddeutsche Pflanzenzücht Hans-Georg Lemke KG 2015/16, lokality řazeny od jihu na sever

Přínos hybridu nové generace šlechtění Aora			
Významné hospodářské vlastnosti	Hodnocení	Slovní hodnocení	
Výnos semen	108 %	vysoký v rámci celé Evropy	
Výnos oleje	110 %	vysoký v rámci celé Evropy	
Obsah oleje	50,30 %	v suché semeni průměr: 2014–2016	
Zdravotní stav:			
Odolnost vůči formové mhlivosti	6,7	vykazuje a vyrovnaný	
Odolnost vůči hlízence	6,3	středně odolná	
Odolnost vůči plsní šedé	7,7	středně odolná	
Odolnost vůči termim	7,0	středně odolná	
Odolnost vůči Verticillium (přeslence)	7,1	středně odolná	
Odolnost vůči virozám (TYMV)	98 %	vysoce tolerantní	
Zimovzdornost, Poisko, 2015/2016	6,8	sever Polska 20–60 % výmrazní běžných ploch při výšce rostlin 167 cm	
Odolnost proti polehání	8,3	nejvyšší podle UKZÚZ, rok 2014	
Vitalita rostlin, zapojení porostu			

Zdroj: Rapool

Mohutný kořenový systém Aora s rychlým vývojem je zárukou vysoké kompenzační schopnosti hybridu
Foto: archiv firmy

né lodyhy hybridu Aora zajišťují velmi dobrou odolnost porostu proti polehání před sklizní (známka 6,8). Hablem se tedy Aora řadí k hybridům vhodným pro jarní regulaci porostu, avšak technika kompaktního šlechtění

umožňuje rostlinám homogenní rovnoměrné dozrávání šesti i ve sporných patrech.

Vitalita rostlin

S Aorou přichází neuvěřitelná rychlost v počátečním vývoji rostlin. Vitalita mladých rostlin při zapojování porostu, tedy míra pokryvnosti pozenku listovou plochou je podle Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (UKZÚZ) u Aora vysoce vyšší. Rychlý počáteční vývoj rozšiřuje okno pro setí a významně snižuje riziko poškození rostlin škůdci a při stresových situacích na podzim. Aora je hybridem vhodným pro střední až pozdní výsevy. Při ranějších výsevech je účelné tyto porosty krátit motoregulatory divle, a to již na 4.–5. listu.

Kompenzační schopnost se v praxi cení

V praxi jsou již známé první zkušenosti s novým hybridem.

Suché období v době vzházení způsobilo na mnohých porostech nové zakládání řepky mezerovitost. Naproti tomu některé rané výsevy ještě před srážkami brzdily v klíčení plodní škraloup. To vše jsou běžné situace, se kterými se v praxi setkáváme téměř v každém roce. Na základě podzimního šetření z běžných ploch vykazoval hybrid Aora oproti ostatním porostům jisté odlišnosti. První pěstitele potvrdily rozdíly ve vitalitě rostlin, v růstu kořenů i v menší míře poškození mšicemi.

S výtečným zlepšením znaku je patrné, že s hybridem Aora přichází nová generace řepky, která vede nové výnosové úrovně přinaší díky detailně prošetřenému celému spektru významných hospodářských vlastností rostlin také mimořádnou výnosovou stabilitu.

Bc. Pavel Stánek
Rapool CZ s. r. o.

(Dokončení ze str. 32)

Evropská komise byla však toho názoru, že tyto výrobky musí být uváděny do oběhu pouze podle posilněláčských legislativ. Nové znění zákona tedy upravuje tyto a obdobné případy tak, aby se kategorie pomocných látek nadále nepektyřala s definicí přípravků na ochranu rostlin podle uvedeného nařízení. V novele je stanovena lhůta devět měsíců pro doпродаj těchto výrobků.

Novela zákona nové zakotvuje podmínky, za kterých je možné letecky aplikovat kapalina hnojiva a pomocné látky. Důvodem bylo obcházení zákona o rostlinolékařské péči při letecké aplikaci přípravků na ochranu rostlin, kdy byly tyto přípravky v některých případech vydávány za pomocné látky podle předpisů pro hnojiva. Bylo proto nutné upravit i leteckou aplikaci hnojiv, kterou doposud zákon vůbec neřešil. Zemědělství podnikatele tak budou nově povinni zaslat hlášení ÚKZÚJ nejpozději 14 dní před leteckou aplikací hnojiv.

Do zákona byly také explicitně začleněny monitoring vstupu do zemědělské půdy a dlouhodobé přesné polní pokusy, které ÚKZÚZ provádí již od sedmadesátých let.

Mezi dalšími změnami lze zmínit například upřesnění požadavku na označování hnojiv. Nodavku bude nutné, aby označení výrobků bylo pro spotřebitele dostupné i bez porušení originálního obalu; toto označení nesmí zároveň být mluvicí nebo náznačovací vlastnosti, které nemá

**Novela vyhlášky č. 474/2000
Sb., o stanovení požadavků
na hnojiva**

Jak bylo výše zmíněno, novela zákona o hnojivech obecně stanoví povinnost sledovat parametry mikrobiologické kontaminace. Tato povinnost vyhláška tedy nově zavádí konkrétní limity mikrobiologické kontaminace (*Salmonella* sp., *temnotolerantní koliformní bakterie*, enterokoky).

Další úpravou je zařazení granulovaných vápenců do seznamu typových hnojiv. Tím se usnadní uvážení těchto materiálů do oběhu, protože u typových hnojiv lze využít jednodušší formy ohlášení. Granule vyrobené z mletých vápenců z velkostřihů rozdáváním odpovídajícím příslušnému typu mají po rozpadu granulí stejný agronomický efekt jako tyto mleté vápence (na rozdíl od hrubě mletých či drcených vápenců). Granulace mletých vápenců navíc usnadňuje aplikaci a omezuje prašnost.

Třetí zmínkou je zřazení hnojiv na bázi směsí stopových živin (v pevné i kapalně formě) mezi typovými hnojivy. Dosud se za typová hnojiva považovala pouze hnojiva obsahující jednu stopovou živinu. V praxi však výrobci a dodavatelé často uvádějí do oběhu výrobky právě na bázi směsí stopových živin (v pevné i kapalně formě). Pokud takové výrobky splní požadavek na minimální obsah živin a zároveň budou vyrobeny z povolených složek, při uvedení do oběhu bude tedy obdobně jako u granulovaných výpenců možné využít jednodušší formy ohlášení.

Výhláška č. 377/2013 Sb.,
o skladování a způsobu
používání hnojiv

Zabránění mikrobiální kontaminace při pěstování ovoce a zeleniny

leniny (konzumních částí) k přímému lidskému konzumu na úrovni prvovýroby je jedním z preventivních opatření zásad správné hygienické praxe v prvovýrobě, které vychází z evropského nařízení o hygieně potr-

Hnojíva mají nezastupitelnou roli v péči o vinici. Novela vyhlášky tedy omezuje některé způsoby hnojení při pěstování ovoce a zeleniny statkovými a organickými hnojivy v průběhu vegetace, které by mohly nést riziko kontaminace produkce.

Další zmínou je úprava omezení aplikací dárky popele (ze sámostaňého spalování biomasy) na zemědělské půdě – nově se upravuje ve smyslu vztahů na sušinu hnojiva. Dříve byla uvedena obecně na hnojivo, což znepřehledňuje jinak velmi žádanou praxi zvlhčování popele. Zvlhčeno popela bylo možné použít menší množství. Po nyníější úpravě bude zvlhčení popela bezvlhu na omezení aplikací dárky, lze tedy očekávat rozšíření této praxe, a tedy omezení nežádoucích účtů, prašnosti a další.

V návaznosti na nově zavedenou ohlašovací povinnost zemědělských podnikatelů (v zákoně o hmojivech), kteří letectvým aplikují kapalná hnojiva a pomocné látky na zemědělské půdě, je ve vyhlášce upravena forma tohoto hlášení.

Evropská legislativa hnojiv

V oblasti evropské legislativy
Mnohdy se v současné době v Radě Evropské unie intenzivně projednává návrh nového nařízení týkajícího se hnojivých výrobků. Návrh pokrývá celé spektrum hnojivých materiálů a zároveň vychází ze zásady oběhové ekonomiky a udržitelnosti, kdy se

dřev z klade na maximální možné využití například sekundárních zdrojů živin a organických materiálů. Z pěti původně zvažovaných koncepcí se zvolila varianta, kdy nařízení stanoví seznam kategorií podle funkce výrobku – hnojiva, materiály k vápnění půd,

pomocné půdní látky, péstební média, inhibitory, pomocné rostlinné přípravky (biostimulanty) a směsi hnojivých výrobků. Dále je uveden pozitivní seznam materiálů, které je možné použít jako složky pro výrobu hnojivých výrobků (včetně limitů kontaminujících látek), pravidla označování a způsob, jakým bude prokazována shoda s požadavky nařízení.

Posuzování shody bude různé podle kategorie výrobků. Pro

běžné kategorie (například minerální hnojiva, digestáty z energetických plodin, šlama a jiné) bude posouzení shody na samotném výrobci, který provede samocertifikaci. U dalších skupin výrobků (vedlejší produkty

ve výživě obilnin

mejným subjektem). Oznamovaný subjekt přezkoumá technickou dokumentaci výrobce, podpoří nové doklady (protokoly, zkušební kch, vzorky) a v případě vhodného zjištění udělí certifikát. Nejprvejší režim je určen pro komposty a jiné digestáty ve srovnání s těmi, které byly vyrobeny z energetických plodin – v tomto případě musí mít výrobce zavedený vlastní systém kralice výrobního procesu (například ISO). Posouzení bude i v tomto případě provedeno oznamujícím subjektem.

Návrh řeší také změnu evropského nařízení č. 1107/2009, o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh, v tom smyslu, že úpravou definice přípravků na ochranu rostlin vytváří prostor pro výše uvedenou kategorii podmocných rostlinných přípravků –

bioestimulantů. Toto řešení by mělo zpruhlednit situaci na trhu, kdy nyní dochází k rozdílným interpretacím mezi jednotlivými členskými státy. Pomocné rostlinné přípravky, které budou určeny ke zlepšení příjmu živin, ochranné před abiotickým stresem a ke zlepšení kvality produkce, budou nyní v rozsahu nařízení č. 1107/2009 výslovně vyňaty.

Důležitý je fakt, že půjde o ne-povinnou harmonizaci. Obchodní společnost se tedy vždy rozhodne, zda bude chtít uvést na trh hnojivý výrobek podle tohoto nařízení a označit výrobek značkou CE znamenající prokázanou shodu s požadavky nařízení. To poté umožní volné obchodování v rámci celé Evropské unie. Další možností pro legální uvedení hnojivého výrobku do oběhu zůstane tak jako dosud příslušná legislativa konkrétním členským zemím EU. Zachován zůstane i princip vzájemného uznávání pro neharmonizované výrobky. Obecně se předpokládá, že o možnosti přidělení značky CE budou logicky usilovat

subjekty, které budou své výroby obchodovat ve více členských

zemí EU – příkladem mohou být minerální hnojiva, pomocné rostlinné přípravky, sušené granulované hnojivo a další. Naopak například výrobci kompostů se s největší pravděpodobností při dříží současněho způsobu při

zemí mělo značný dopad na průmysl. Návrh počítá s počátečním limitem 60 mg/Kg P_2O_5 , po třech letech platnosti nařízení se má snížit na 40 mg/Kg P_2O_5 a po 12 letech až na 20 mg/Kg P_2O_5 . Argumentem v tomto

váno kadmíem, ktoré pak přechází do rostlin, a tím do potravinlo řetězce.

logií by se zvýšily ceny surovin o 10–20 %. Evropská komise však argumentuje tím, že mnoho půd může být v případě neza-
vedení limitů nadměrně zatěžo-

Ing. Jaroslav Houček
vedoucí oddělení hnojiv
ústřední kontrolní a zkušební
ústav zemědělský

Foto Jakub Kovářik

uvádění do oběhu, v případě ČR
tedy registrace podle zákona
o hnojivech.

K předloženému konceptu nařízení se obecť členské země (včetně ČR) staví pozitivně, nicméně bylo předloženo velké množství připomínek. Rozdílné názory členských zemí panují především v otázce kontaminujících látek. Část zemí například nesouhlasí s nastavením limitů kadmia pro fosforečná hnojiva – to by podle názoru těchto

— **inzerce**

Otevíráme cestu k udržitelnému rozvoji zemědělství

Bankovní služby pro zemědělce

Váš partner pro komplexní financování

Jsemе spolehlivým partnerem zemědělských podniků. Rozumíme specifickým podmínkám odvětví a dokážeme vám poradit s každým podnikatelským záměrem. Umíme financovat vše od pořízení stroje až po rozsáhlé investiční projekty. Dokážeme toho je přes 5 mld. Kč vyplacených úvěrů.

unicreditbank.cz

Jednou jste dole, jednou nahoře
S námi zvládnete oboji.

Vítejte v
UniCredit Bank